

UNESCO je upozorio na prekomjerno zagađenje Plitvičkih jezera i zaprijetio stavljanjem na listu svjetske baštine u opasnosti.

Nacionalni park Plitvička jezera, koji se nalazi na listi UNESCO-a i predstavlja jedno od najljepših prirodnih čuda u Europi, ovih je dana ponovo u žiži. Aktualizirana je borba oko njegovog sedamnaestog jezera, nastalog u "ovom" vremenu, na izlazu iz Parka u Rastovači. Riječ je o prirodnoj jami, u koju se slijeva sva kanalizacija i koja je postala problem ne samo za Plitvice, već i za susjednu Bosnu i Hercegovinu, odnosno pogranično područje Bihaća. Jezero su nazvali sedamnaesto, a zapravo je septička jama "otkrivena" prije pet godina. Kako je već "popunjeno", proteklih se mjeseci kanalizacija iz tog sabirnog jezera sve više ulijeva u Plitvička jezera, a posebno u susjednu Bosnu i Hercegovinu, u tamošnje izvorište "Klokot". Glas su zbog toga ponovo digli članovi udruga branitelja, koji na sve načine pokušavaju riješiti problem, odnosno privoliti nadležne na to.

"Hoćemo ukazati kolika je nepravda i nebriga zaštite Plitvičkih jezera. Gledajte kako Rastovača izgleda i kakva je kanalizacija u Plitvičkim jezerima. Dio ove vode završava u jezerima, što je utvrđeno analizom vode u jezeru Kozjak, a dio u izvorištu Klokot u Bihaću. Međutim, ovdje je danas prisutna samo borba za prevlast u Nacionalnom parku. Stalo je pojedincima da uzmu novac, a nikakva zaštita. I svi to znaju godinama, ali nitko ništa", kaže Miro Buljan iz Udruga branitelja Plitvice.

On dalje navodi da zapravo problemi s kanalizacijom, ali i nekontroliranom apartmanizacijom u Nacionalnom parku, ugrožavaju i seoska domaćinstva. A sve to, kako kaže, počinje utjecati da ljudi odlaze odavde.

Upravo zbog proširenja još uvijek nekontroliranih turističkih naselja te ovog problema s kanalizacijom, UNESCO je upozorio Vladu Hrvatske na prekomjerno zagađenje i zaprijetio stavljanjem ove destinacije na listu "svjetske baštine u opasnosti". Tijekom veljače u Plitvice će doći komisija UNESCO-a, koja bi i mogla donijeti tu odluku. Ovim su posebno zabrinuti mještani u Parku, posebno u onom dijelu oko Rastovače.

Stanje iz Plitvičkih jezera prenosi se i u Bihać. Posljednjih mjeseci problem zagađenja izvorišta Klokot, glavnog za opskrbu vodom tog cijelog područja, postao je stalan i Bišćani piju kemijski neispravnu vodu. Ponovo se aktualizira pitanje da li glavni faktori zagađenja izvorišta Klokot deponij otpada, kanalizacija i štetne tvari koje dolaze iz susjedne Hrvatske, iz Plitvičkih jezera?

Stručnjaci, koji godinama istražuju ovaj problem, odnosno onečišćenje izvorišta u Bihaću, tvrde: "Jedan od razloga su onečišćivači koji se pojavljuju sa druge strane planine Plješevice, u susjednoj Hrvatskoj, gdje postoje ponori koji se slijevaju u Klokot. Osim tih, na prostoru Plitvičkih jezera, u Bijelom polju i Krbavskom polju se također nalaze ponori. To se zna, ali

kao da to nikom ne smeta”.

Sa izvorišta Klokot napaja se cijelo područje grada Bihaća, više od 100.000 stanovnika. Klokot je jedno od rijetkih izvorišta u regiji, ima kapacitet 2.000 litara u sekundi, a Bihać trenutno troši 10 puta manje. Radi se o trećem izvorištu po veličini i posebnostima u Europi. Nalazi se usred krškog područja, sa kojeg se vode slijevaju velikom brzinom i prolaze kroz podzemne kaverne. Klokot je veliki lijevak prema kojem se dreniraju ogromne količine vode iz Hrvatske i on hvata te vode, ali i sve druge materije, pa samim tim i štetne.

Klokot se nalazi u međugraničnom podzemnom vodenom tijelu, koje je međunarodnog karaktera i za njega je zadužena državna komisija koja djeluje na međudržavnoj razini između Bosne i Hercegovine.

Jedino rješenje je u zajedničkim aktivnostima na razini dvije države. U tom je pravcu i pokrenut međunarodni projekt, čije su potpisnice Bosna i Hercegovina i Hrvatska, a administrator Svjetska banka. Dogovoren je, ali je, zbog niza neregularnosti, vraćen na provjeru u Washington. I sada se, a to je već godinu-dvije, čekaju povratne informacije. “Grad Bihać je ušao u međunarodni IPA projekat Bosne i Hercegovine i Hrvatske, u okviru kojeg će se implementirati i izvorište Klokot. Cilj je da se iznađu rješenja, da se ustanove zone zaštite”, pojašnjava Zlatan Čizmić iz Gradske uprave u Bihaću.

“Još prije devet-deset godina zone zaštite su uspostavljene, ali ovdje kod nas u BiH. U Hrvatskoj još nemaju tu odluku i uvjet je da se to donese. Oni moraju pregledati vodu, jer sva voda sa Plitvica i Udbine dolazi u Klokot i mi moramo zaštititi tu vodu, ali to mora i Hrvatska. Pored tog problem je što je ugrožen i Nacionalni park Una. To je dokazano još 2004. godine, što posebno naglašavaju udruge građana i nevladine organizacije. Projekt bi trebao to riješiti. Svjetska banka je odobrila 750.000 eura, ali ta sredstva stoje, s obzirom na činjenicu da je Svjetska banka trenutno zaustavila projekt. Naime, oni ne podržavaju istražne radnje koje mi implementiramo”, dodaje Čizmić.

Ovih dana, nastavlja, očekuju konačan odgovor Svjetske banke, te da se s projektom mora napraviti studija, kao osnova za određivanje prioriteta i pitanja, kako bi implementacija krenula u 2018. godini.

“Trebalo bi točno utvrditi kolika su ta zagađenja. Ne možemo reći da ta voda ne valja. U okviru rješavanja spominje se i tvornica, odnosno postrojenje za pročišćavanje, koje bi radilo u dane kada je prisutna zamućenost vode. Međutim, slično postrojenje već radi u Sanskom Mostu, ali je to skup projekt. Ipak, sve to – Klokot, pa bivši vojni aerodrom ‘Željava’, koji se nalazi iznad izvorišta, pa zatim sve deponije na području Bihaća. Sve to treba dobro ispitati”, kaže Čizmić.

U Ministarstvu poljoprivrede, vodoprivrede i šumarstva entiteta Federacija BiH, koje je i

implementator projekta, kažu da je projekt po drugi put na provjeri u Washingtonu. Amer Hrustemović iz tog ministarstva smatra da je “za to kriva loša administracija, ali krivnje ima i do Svjetske banke i njene administracije”.

“Da bi počela implementacija projekta potrebne su najmanje dvije godine”, jasan je Hrustemović.

“Stoga, do daljnjeg dubinske provjere ispravnosti vode na Izvorištu ‘Klokot’ mogao bi vršiti i Zavod za javno zdravstvo Unsko-sanskog kantona u entitetu Federacija BiH, ali su ti procesi izuzetno skupi”, dodaje.

Prema njegovim riječima, “Hrvatska je po direktivama EU i Helsinške konvencije u obavezi riješiti problem otpadnih voda na svom prostoru, konkretno na prostoru Nacionalnog parka Plitvička jezera, a do tada zaštita izvorišta ‘Klokot’ ostaje problem samo BiH”.

I dok se lokalne i državne institucije, nadležne za rješavanje ovog problema, kako u BiH, tako i u Hrvatskoj, dogovore i pokrenu aktivnosti, u Bihaću će se i dalje piti voda sumnjive i nezadovoljavajuće kvalitete ili kupovati u bocama.

O već vidljivim posljedicama, posebno onim dugoročnim, upozoravali su i upozoravaju stručnjaci. Međutim, ništa se ne mijenja. Barem za sada. Osim cijene vode i računa koje plaćaju građani.

Izvor: croenergo